

Új acta

Tudományos közlemények Chiléről és Algériáról

A József Attila Tudományegyetem Tudományos Szociális Tanszékének legutolsó tudományos közleményében két, figyelemre méltó tanulmányt olvashatunk Chiléről és Algériáról, amelyekben a szerzők a két ország jelenkori történelmének a gyökereit kutatják.

Fischer Ferenc „A chilei hadsereg és a német katonai befolyás” című cikkének a politikai jelentőségét az adja, hogy értékelte az olvasóval annak szükségességét, hogy miért a chilei hadsereg lépett a politikai élet porondjára 1973 szeptemberében, s miért fasiszta hatalomátvétellel döntötték meg a Népi Egység kormányát. A szerző rámutat arra, a chilei hadsereg már születésénél a pillanatában sem volt demokratikus és apolitikus. Hat évtizeden keresztül (1885–1945) a porosz hagyományokon nevelkedett, amelyet a vas- és vakfegyver, a feltétlen engedelmesség, a büszkeség, a keménység, a kíméletlenség, a felelőségekkel szembeni alázat és megbízhatóság jellemezte. Pinochet joggal számíthatott

a katonák vak engedelmességére. A porosz militarizmus chilei átültetője Emil Körner tüzérségi kapitány volt, aki a hadsereg reorganizációjával Németország gazdasági és politikai pozícióját is megerősítette Chilében.

Az algériai antikolonialista politikai erő jelentkezőségeivel foglalkozik Nagy László „Az öntudatra ébredés kezdete: antikolonialista erők Algériában az 1920-as években” című cikke. Az algériai nép fegyveres felkelését (1954. november 1.) főleg a polgári nemzeti szervezetek nacionalista mozgalmi váltották ki. A szerző tanulmányában kifejti, hogy az FKP algériai regionális szervezeteinek 1926 februári kongresszusán hirdették meg elsőként Algéria függetlenségét követelő jelszót. A cikket elolvassva megismerkedhetünk az Ifjú Algériaiak mozgalmaival, Haled emír szerepével, az ENA (Észak-afrikai Csillag) és az FKP kapcsolataival. A szerző elemzi azokat a problémákat is, amelyek gátolták az

FKP algériai regionális szervezeteinek az európai és az algériai, valamint más haladó mozgalmakkal való együttműködésüket és a tömegbázisuk növekedését.

Az utóbbi években a szegedi egyetemeken oktatók (JATE, SZOTE) igényes kutatómunkája nyomán már számos tudományos tanulmány jelent meg Latin-Amerika történetéről. Az „Acta Universitatis Szegediensis” e két tanulmánya azt is jelzi, hogy Latin-Amerikán kívül a harmadik világ más országairól is van mondanivalójuk a szegedi oktatóknak. A szegedi egyetemeken dolgozó kutatók olyan interdiszciplináris együttműködést, vidéki műhelyt hoztak létre, mely segít, hogy eddigi írásaikon túl újabb tudományos válsásokat is kaphatunk a harmadik világ történetéről és megoldandó problémáiról. Munkájukkal hozzájárulhatnak a hazai és a külföldi harmadik világ iránti megfigyelések érdeklődés kielégítéséhez.

Kotogány Ilona

Tápai öregek

Kétfetente, csütörtökön délután, benépesül a tápai művelődési otthon. Öreg tápaiak jönnek össze: kulturális műsort vagy filmet néznek, orvosi előadást hallgatnak, fró-olvasó találkozó részesül — vagy éppen beszélgetnek.

Elődeiknek, a hajdani tápai öregeknek is megvolt a szép szokásuk. A nagy dolgotól kivéve — aratás, cséplés, betakarítás — gyakran bandáztak. Estefelől az egyikük háza előtti kispadra, vagy csak a füves árokpartra telepedtek le és beszélgettek. Mondanivalója mindnek akadt bőven: betegségek és azok gyógyítása, a vetés fejlődése, a kis- és nagyjóságok szaporulatai, valakinek a halála vagy éppen születése, sőt, hogy ki kinek a setyterója, azaz szeretője stb. Minderről persze az asszonyok beszélgettek. Nem öbe ejtett kezekkel, mert azt tartották, hogy „jobb héjába dőgozni, mint héjába henyélni”. Ezért aztán ki fotót vetített, ki krumplicsücsöt, de legtöbbször a gyékénnyel bajlódottak. A férfiak nemigen ültek ki az utcára, főleg hét közben nem. Legtöbbször a jószágok, a gazdálkodás eszközei között talált munkát. Társalgásra a közös, utcai gémeskútnál nyílt módjuk, de csak addig, amíg a lovak ittak. Aztán mentek a földre: szántottak, vetettek, ekéztek, csinálták azt, ami éppen kö-

vetkezett — napnyugtáig. Hosszabb beszélgetésre a tápai emberek is a helybéli korcsmákban ültek le, vagy ha vásárra mentek. Korcsmába csak vasárnap jutottak el, de ez nem jelentett kocsimázást; rendeltek egy fröcsöt, aztán a koma kedvéért még egyet, közben megbeszéltek, hogy össze mindenkeppen meg kell trágáznunk az Ingyenöst (tápai dúló neve), ha azt akarják, hogy több teremjen, mint tavaly. Mások örültek a malacsza- porulatnak, meg annak, hogy a Fecske Janiék tehene bikaorjait ellet. Az asszonyok olykor sötétedésig „epelétvikalkodtak”. Az emberek közben hazanéztek a korcsmából, hogy beéjszakkazzanak a jószágok körül: megittatták azokat, és kukoricaszárát vagy szénát vetettek eléjük, almot szórtak alájuk. Becsukták a tyúkvermet, a liba- és a kacsa-ólat, aztán visszaballagtak a cimborákhoz kártyázgatni. Télen a szomszédolás járta, ahova együtt ment az asszony és az ember, sokszor a gyerekeket is magukkal vitték.

Az 1960-as télesztágosítás után rengeteg ideje vált szá-

baddá a tápai öregeknek is. Öregek? Némelyik akár ötvenévesnek mondhatná magát. Olyan üde, fiatalos. Ám az idő eljárat, és a mai Tápen több mint ezer nyugdíjas él. Időszervé vált tehát a nyugdíjasklub, amely végül is megalakult, s az avatásra több mint százan jöttek el. Azóta a foglalkozásokra általában 60–70-en. Van, aki házastársával, mások a cimboráival jönnek. Az asszonyok nem hoznak gyékényt, se varrnivalót. A férfiak sem kártyáznak, így aztán innivalóra sincsen szükség. De van érdeklődés a tudomány, a kultúra, a világ eseményei, és legtöbbször önmaguk iránt, még akkor is, ha a tévé, a rádió naponként sugározza azokat a témákat, amelyek mindennapjait foglalkoztatják. Kedves esemény a szomszédolás, amikor a petőfitelepi, a szegedi klubtársakkal kölcsönösen meglátogatják egymást. A közeljövő nagy eseménye: a tápai öregek Gyulára mennek, „vidéket látni”.

Ifj. Lele József

Ügyeletes gyógyszer-tár:

13/67. sz. gyógyszer-tár.

Szeged, Kossuth Lajos sgt. 31/B.

Este 8 órától reggel 7 óráig, csak sürgős esetben.

Órajavítás — Kreiner

Nyári férfiingek június 11-től 18-ig

a POK divatáruboltban (Széchenyi tér 14.)

30% árengedménnyel kaphatók

„Termálcsirke Deszkről”

Gazdasági gondjainkból arra illetékesek régen le-vonták már azt a következtetést, hogy sok pénzt földemész és lassan fizető vállalkozásokba nem érdemes kezdeni. A mezőgazdaság se kivétel ez alól, a pénz itt is pénz. Csak hogy az a szándék, hogy stabilizáljuk eddig elért életszínvonalunkat, egyértelműen azt jelenti, hogy a mezőgazdaságnak év-ről évre lényegesen többet kell termelnie. Az eddigi magas százalékokat túlszárnyalni viszont újabb befektetések nélkül nem nagyon lehet, a fokozatos fejlesztés az alapja a termés állandó növelésének.

Ha a puszták logikát vesz- szük elő, elvonatkoztatva az adottságoktól, eljátszhatunk vele napestig is. A jól megfontolt fejlesztésnek azonban nem áll útjába semmi, sőt, ezután is előnyös élvez. Arra kell csak ügyelnünk, hogy ne álmokat keressünk, és ne ábrándok szerint költ- sük a pénzünket.

A deszki szövetkezet el- határozta, hogy olyan „csirkegyárat” épít, amely egy év alatt egymillió csirkét képes adni. Ahhoz, hogy a csirke negyvenhét napos korára elérje a piaci súlyt, fűtés kell, és jó takarmány — természetesen szakszerű gondozással kiegészítve. A fűtés már mostani áraink mellett is igen költséges, kapóra jött, hogy a szövetkezet szempontjából alkalmas helyen egyik kútban sem gázt, sem olajat nem talál- tak az olajosok. Megcsapolták a termálvizet rétegekben, nyolcvanfokos vizet találtak benne. A hőmérséklet elég, de a percenkénti 380 liter víz kevés. A szak- emberek számítása biztató, ha búvárszivattyúval meg- szívatták, adhat a kút 800–1000 litert is.

Azt már tudjuk, hogy a csirkegyár lehet olcsó is, és drága is. Talán az a leg- olcsóbb megoldás, ha fából és csőből összeállított szer- kezetre egyszerűen műanyag fóliát húznak. A szövetke- zetnek határozott érdeke, hogy ezt válassza. Betono- zással, vízzel, villannyal és a szükséges kiegészítésekkel így is belekerül 12 millió- ba. Török Tibor, a szövetke- zet elnökhelyettese azt mondja, kiszámították azon- nal, hány év alatt térül meg a befektetett pénz. Három év jött ki, és az igen kedvező.

Körülbelül négy kiló takarmányt eszik egy csirke, amíg megőr, az egymillió tehát négy milliót. Eddig úgy

volt, hogy megtermelte a szövetkezet a gabonát — be- leértve a kukoricát is —, el- adta és beszállította a ma- lomiparnak, aztán tőle vett, ha szüksége volt rá. Ha csak a kétszeres szállítást tud- ják is megtakarítani, és a táptakarmány igen drága zsákjait nélkülözhetik; már akkor is nagy summa pénz maradhat a kasszájukban. Azt tervezik, ha elkészül a csibetelep, csak a takar- mányhoz szükséges sűrít- ményt vásárolják, és saját keverőüzemükben maguk dolgozzák föl. Természetesen pénzbe kerül a saját keve- rőüzem is, de költségei ha- mar és sokszorosan térül- nek meg, ha azt is belekal- kulálják, hogy a háztáji gaz- daságokat is el tudják lát- ni garantáltan jó minőségű táptakarmánnyal.

Azt se hagyták ki a ter- velésből, hogy a tagok szí- vesen eltanulnak egy-egy módszert a nagyüzemtől, és fölhasználják otthon is. A termálvíz persze nem jö- het így számításba, de a fő- lia alatt nevelt csirke ta- vasztól őszig fűtés nélkül is jól növekszik. A szövetke- zet vállalni tudja, hogy be- szerzi a napocsibéket a tagoknak is, takarmányt ad, és el is szállítja, ha meg- nőnek. A közös gazdaság és a háztáji ésszerű együtt- működése ezen az úton is bővíthető tehát.

Marad a gond, mert az évi egymillió csirkéhez legalább harminc-harmincöt ember is kell. Azt mondja az elnök- helyettes, amikor föl számol- ták a kerteszetet, sokan Szegeden vállaltak munkát. A bérekkel összefüggő kedvező ajánlatra föltehetően so- kan szívesen lemondanak a naponkénti bejárásról, és azt is vállalják, hogy szakma-

ként tanulják meg a csibe- tartást. A képzésnek meg kell előznie az építkezése- ket, az őszi-téli hónapok- ban már tanfolyamokat sze- retnének szervezni.

Föltettünk természetesen az elnökhelyettesnek egy „meleg” kérdést is. Több- ször hallani, hogy hullám- zik a szerencse a csirke kö- rül. Erdemes-e olyankor be- levágnia egy nem túl erős szövetkezetnek, amikor néha azok is meggondolják, akik benne vannak. Azt a fele- letet kaptuk, hogy ilyen ag- godalmuk nincsen. Ha a leg- drágább fűtéssel még nye- reséges, akkor a lehető leg- olcsóbbal föltétlenül annak kell lennie.

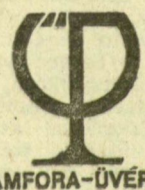
Más tervei is vannak a deszki szövetkezetnek. Ki- számították, hogy tizenöt év alatt körülbelül nyolcvan- millió forintot kitevő kárt szenvedtek a belvizektől. Be- levágtak a nagy munkába, a veszélyeztetett területnek egyelőre a feléről földbe sülyesztett műanyag csö- veken elvezetik a vizet, és javítják a talajt. Több évre szóló terv ez, 36 millióba kerül — négyötödét az ál- lam kifizeti —, és ezerhúsz hektárt érint majd. Idén hatvan hektáron készülnek el vele úgy, hogy bizton- ságossá válhat a termelés, a felületi vizek megszűnnek, a talajra hamar rá lehet men- ni anélkül, hogy pusztulná- nak közben a gépek, és egyúttal szabályozni tudják a talaj vízkészletét a nö-vények szükséglete szerint. Olyan befektetés ez is, amely a többi termékkel hamar megtérül, és haszna szinte beláthatatlan ideig élvezhe- tő.

Horváth Dezső

Az „AMFORA AJÁNDÉK”

e heti

ajánlata:

AMFORA-ÜVÉRT

— márkás, kézzel festett import porcelán vázák, tálak.
— Ballagásra ólomkristály vázák.

A csütörtöki bevásárlónapon 20–30% árengedménnyel

— Egyes modern kerámiák és hangulatlámpák.
— lámpaernyők.

Nagy választékkal várjuk vásárlóinkat.

AMFORA AJÁNDÉK, Széchenyi tér 2/

ARUSÍTÁSSAL EGYBEKÜTÖTT

bútor- és lakberendezési bemutató

június 11–20-ig, naponta 8–16 óráig

bútorboltjában:

SZEGED, Kálvin tér 1.

LAKOSZOBÁK, SZEKREÑYSOROK, KÁRPITGARNITÚRÁK.
szőnyegek, szőttek, ágyneműgarnitúrák

NAGY VÁLASZTÉKBAN KAPHATÓK!

THEBA-MIDI KÁRPITGARNITÚRA 20% árengedménnyel kapható!
GYORSÍTOTT OTP-ÜGYINTÉZÉS A HELYSZÍNESEN!

x